

بسم الله الرحمن الرحيم

İslam Sayesinde Sudan Halkı Tek Bir Potada Eritilmiş Ve İslam Devleti'nin Çatısı Altında Onurlu ve Adil Bir Hayat Yaşamışlardır

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun 2024 yılı göstergelerine göre Sudan'ın nüfusu 49,4 milyondur ve nüfusun %96'sı Müslümanlardan oluşmakta olup Sudan'da küçük bir Hristiyan topluluğu ve putperest dinlerini takip eden bireyler de yaşamaktadır. Sudan toplumu, 500'den fazla etnik gruptan oluşan Arap, Afrika ve Nubya kökenli kabilelerden oluşmaktadır; Araplar, nüfusun %70'ini oluşturan baskın etnik grup olup bunun yanı sıra Bejalar, Nubyalılar, Falata, Jabarta, Fur, Masalit ve benzerleri diğer gibi etnik gruplar da bulunmaktadır. Nitekim sömürgeciler bu çeşitliliği ve farklılığı, çatışmaları ve iç savaşları körüklemek için istismar etmişler ve planlarını uygulamak için kullanmışlardır; bu planlarının başında, özerklik, kendi kaderini tayin hakkı ve küçük etnik grupların hakları gibi temaları kullanarak Sudan'ı küçük devletçiklere bölmek gelmektedir; böylece kuzey güneyden ayrılmış ve şimdi de Darfur'un ayrılması konuşulmaktadır. Burada biz, Sudan toplumunun bileşenlerinin kökenlerine ve ayrıntılarına girme amacında olmadığımız gibi Sudan'ı parçalama mekanizması ve aşamaları hakkında konuşmayacağız; aksine burada bizim amacımız, bu farklı bileşenleri sadece İslam'ın tek bir potada eritebileceğini ve sadece Hilafet Devleti'nin onlara gözetim ve tabiiyet temelinde muamele etmeye ve onlar için adalet, eşitlik ve onurlu bir yaşam sağlamaya muktedir olduğunu açıklamaktır.

İslam'ın hükümleri, farklı, dahası savaşan halkları ve kabileleri bir araya getirerek onların kelimelerini birleştirmiş, saflarını eşit hale getirmiş ve onlardan gelişmiş bir ümmet ortaya çıkarmıştır; böylece onlar, tek bir Allah'a ibadet etmişler, tek bir kibleye yönelmişler, (sayıca) onlardan en azı (bile) onların zimmetleri uğrunda koşmuş ve onlardan biri de, kanını dökmесinin ardından kendi kanını kardeşine feda etmiştir. Zira İslam, insanlar arasında ırk, renk veya cinsiyet temelinde bir ayırım yapmaz, aksine bakışını, insan olması bakımından insana odaklar; zira İslam nazarında insanlar eşit olup aralarındaki ayırım ise şekillerine, cinsiyetlerine veya ırklarına değil, onların amellerine dayanmaktadır ve aralarındaki üstünlüğün kriteri ise takva ve hayatlarında Allah'ın emirlerine ve yasaklarına bağlılıklarının boyutudur. Irk, renk ve cinsiyet gibi insanlar arasındaki farklılık hususuna gelince; bunlar, doğaldır ve Allah'ın ayetlerinden ve O'nun kudretinin alametlerindendir; dolayısıyla bunlara, olumsuzluk ve üstünlük bakışıyla bakılmaz. Nitekim Subhanehu ve Teala şöyle buyurmuştur: يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ “Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve kabilelere ayırdık. Muhakkak ki Allah yanında en değerli olanınız, O'ndan en çok korkanınızdır. Şüphesiz Allah bilendir, her şeyden haberdardır.” [Hucurat 13] Cabir İbn Abdullah Radyallahu Anh'tan, Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle dediği rivayet edilmiştir: يَا أَيُّهَا النَّاسُ، أَلَا إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ، وَإِنَّ أَبَاكُمْ وَاحِدٌ، أَلَا لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَىٰ أَعْجَمِيٍّ، وَلَا لِعَجَمِيٍّ عَلَىٰ عَرَبِيٍّ، وَلَا لِأَحْمَرَ عَلَىٰ أَسْوَدَ، وَلَا لِأَسْوَدَ عَلَىٰ أَحْمَرَ إِلَّا بِالتَّقْوَىٰ. أَلَبَّغْتُ؟ قَالُوا: بَلَّغَ عَلَىٰ أَعْجَمِيٍّ، وَلَا لِعَجَمِيٍّ عَلَىٰ عَرَبِيٍّ، وَلَا لِأَحْمَرَ عَلَىٰ أَسْوَدَ، وَلَا لِأَسْوَدَ عَلَىٰ أَحْمَرَ إِلَّا بِالتَّقْوَىٰ. أَلَبَّغْتُ؟ قَالُوا: بَلَّغَ رَسُولُ اللَّهِ. قَالَ: لِيُبَلِّغَ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ “Ey insanlar! Rabbiniz birdir. Babanız da birdir.

Arabın Arap olmayan (acem) üzerine bir üstünlüğü yoktur. Arap olmayanın da Arap üzerine bir üstünlüğü yoktur. Beyaz derili olanın siyah derili üzerine bir üstünlüğü yoktur, siyah derili olanın da beyaz derili üzerine bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük sadece takva ilemdir. Sallallahu Aleyhi ve Sellem, tebliğ ettim mi? diye sordu. Oradakiler, Allah'ın Rasulü tebliğ etti dediler. Bunun üzerine Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu: Bunları, burada bulunan bulunmayana tebliğ etsin."

İslam, insanı insana bağlasın diye uygun sahih bir bağ belirlemiştir ki bu bağ, kendisinden insanın tüm hayatındaki sorunlara çözüm getiren ve tek bir toplumdaki bireylerin ilişkilerini düzenleyen bir nizamın kaynaklandığı akide bağıdır; dikkat edin bu, İslam akidesi bağı olup vatancılık, milliyetçilik veya cahiliye kabileciliği ve asabiyeti bağı değildir; zira bu konuda Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: **“Onu (milliyetçiliği) terk edin çünkü o kokuşmuştur.”** Bu bağ sayesinde Suheyb er-Rumi, Bilal Habeşi, Selman-ı Farisi ve Ebu Bekir Arabi el-Kureyşi kardeş oldukları gibi bu bağ sayesinde İslam, birbirleriyle savaşan ve birbirlerine kin ve nefret besleyen Evs ve Hazrec kabilelerinin arasını birleştirmiştir; böylece onlar, birbirlerine sevgi besleyen kardeşlere dönüştüler, dinin Ensarları oldular ve Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e nusret verme ve İslam Devleti'ni kurma şerefine nail oldular. Nitekim Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **“Sen yeryüzünde bulunan her şeyi verseydin, yine onların kalplerini birleştiremezdin, fakat Allah onların aralarını bulup kaynaştırdı. Çünkü O, mutlak galiptir, hikmet sahibidir.”** [Enfal 63]

İslam'ın teşrî/yasamayla ilgili getirdiği bu hükümlerin, Hilafet Devleti'nde uygulanması garanti altına alınmış olup Hilafet Devleti'nde, bugün olduğu gibi azınlık veya çoğunluk nitelendirmesi yoktur. Zira İslam, kendi sistemi uyarınca yönetilen topluma, mezhep veya cinsiyete bakılmaksızın sadece insan olarak bakar ve İslam Devleti'nde sadece tabiiyet, yani devlette ikamet etme ve ona bağlılığı şart koşular. Dolayısıyla Hilafet Devleti, tüm insanlara sadece insan olarak bakar ve tabiiyet taşıdıkları sürece onları tebaası olarak kabul eder ve İslam Devleti'nin iç politikası, ister Müslüman olsun ister gayrimüslim olsun tabiiyet taşıyan herkese, İslam şeriatını uygular. Dolayısıyla da tabiiyet taşıyan herkes, ister Müslüman isterse gayrimüslim olsun İslam Devleti'nin tebaasıdır ve şeriata göre onların devlet üzerinde hakları olduğu gibi onların da devlete karşı hak ve yükümlülükleri vardır; böylece devlet, Müslüman ve gayrimüslim arasında bir ayrımı yapmaksızın, onların himayesinden, korunmasından, mallarının ve namuslarının korunmasından, güvenlik, geçim, refah, adalet ve huzurun sağlanmasından sorumludur; yani hepsi, bir tarağın dişleri gibi devlet önünde eşittir.

Nitekim İslam, zimmet ehli için de birtakım hükümler getirmiştir ki bunlardan bazıları şunlardır; zimmet ehli, dinleri hakkında fitneye düşürülmezler, İslam'a girmeye zorlanmazlar, aksine inandıkları, ibadet ettikleri ve yedikleri şey üzere bırakılırlar, aralarındaki evlilik ve boşanma meseleleri kendi dinlerine göre fasledilir, cihat ve zekat gibi Müslümanların mükellef oldukları hiçbir şeyden mükellef tutulmazlar, savaşmaya zorlanmazlar ancak onlardan Müslümanların ordusunun içerisinde savaşmak isteyen kimsenin kendi tercihiyle savaşması

caizdir ve bu zimmiler, Allahu Teala'nın řu kavlinden dolayı cizye öderler ve bu para miktarı, ödeme gücü olan baliğ erkeklerden alınır: حَتَّى يُعْطُوا الْجُزْيَةَ عَنْ يَدٍ “**Elleriyle cizye verinceye kadar.**” [Tevbe 29] Burada el, güçten kinaye olup kadınlardan ve çocuklardan (cizye) alınmaz; eğer zimmi fakirleşirse, cizye ondan düşer ve devlet onun masraflarını Beytu'l Mâl'den karşılar. Yani zimmet ehline güzel bir şekilde muamele edilir ve onlara, yönetici ve kâdının önünde, işlerin gözetilmesinde, muamelatların ve ukubatların uygulanmasında, herhangi bir ayırım olmaksızın Müslümanlara bakıldığı gibi bakılır ve Müslümanların boyun eğdiği gibi onlar da İslam'ın hükümlerine boyun eğler; zira onlar İslam Devleti'nin tebaası olup diğer tebaalar gibi onlarında tabiiyet hakkı, korunma hakkı, geçiminin sağlanması hakkı, iyi muamele hakkı, nezaket ve şefkat hakkı vardır ve adalet konusunda Müslümanların lehine olan onların da lehinedir ve adalet konusunda Müslümanların aleyhine olan onların da aleyhinedir. Yani Müslümanlara karşı adaletli olmak vacip olduğu gibi onlara karşı adaletli olmak da vaciptir. Kadın olsun erkek olsun veya Müslüman olsun gayrimüslim olsun tabiiyet taşıyan ve yeterliliğe sahip olan herkes, herhangi bir daire veya idarenin müdürü olarak atanabilir ve orada görevli olabilir; ayrıca zimmet ehli, yöneticilerin zulmü veya İslam'ın hükümlerinin kötü uygulanması hakkında şikayette bulunmak için ümmet meclisinde bulunabilirler.

Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in İslam Devleti'ni kurmasından bu yana İslam devletinin tarihine baktığımızda, gayrimüslimlerin İslam'ın yönetiminin gölgesinde izzetli ve onurlu bir şekilde yaşadıklarını görürüz. Çünkü İslam'ın yönetimi onlara tabiiyet ve gözetim açısından bakmakta olup İslam Devleti'nin altında birinci veya ikinci derece tabiiyet diye bir şey yoktur. Zira Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem Medine-i Münevvere'de kurduğu ilk İslam Devleti kurulduğu anda bir çeşitlilik egemendi; çünkü İslam Devleti'nde muhacirler ve ensarlar olduğu gibi tebaası arasında Araplar, Araplar olmayanlar, Müslümanlar ve gayrimüslimler de vardı. Daha sonra İslam Devleti Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in hayatta olduğu dönemde tüm Arap Yarımadasını kapsayacak şekilde genişledi, Raşid Halifeler ile onlardan sonra gelen Emeviler, Abbasiler ve Osmanlı dönemlerinde genişlemeye devam etti. Böylece çeşitlilik daha arttı; zira kabilelerden ve halklardan insanlar İslam'a girdiler ve Arap Yarımadasında bilinmeyen birçok dinin mensupları onun otoritesine boyun eğdiler ama ırk, renk, dil, kültür ve din farklılıklarına rağmen onların arasındaki ilişki ve devletle olan ilişkileri, genellikle uyum, anlaşma ve hüsnü muaşeret ilişkisiydi. Tarih kitaplarında da belgelendiği gibi İslam Devleti'nin zimmilere karşı gösterdiği birçok iyilik tanıklıkları vardır; örneğin Amr ibn Âs'ın Kıptilerle olan kıssası gibi; nitekim iyiliğin bir sonucu olarak onlar, İslam Devleti'nde yaşamayı tercih ettiler ve oraya sığındılar. Dahası kendi ciltlerinden olanlara karşı İslam Devleti'nin yanında yer aldılar; zira Haçlı Seferleri sırasında Doğu'daki Hristiyanlar, Haçlıların onları kazanmaya ve İslam Devleti'ne karşı kışkırtmaya çalışmasına rağmen Müslümanların yanında yer aldılar ve Haçlılara karşı Müslümanlar birlikte savaştılar. Öyle ki Haçlılar, Müslümanları yenmek için güvendikleri kartlardan birini kaybetmiş oldular.

Buradan da ortaya çıkmaktadır ki; ırklarındaki ve dinlerindeki farklılıklara rağmen Sudan halkını, daha önce erittiği gibi tek bir potada eritme gücüne

sahip olan sadece İslam'dır. Dr. Salah İbrahim İsa, "İslam'ın Sudan'a Giriş ve İnançların Düzeltilmesi Üzerindeki Etkisi" adlı kitabında şöyle diyor: "Bugün coğrafi olarak bilinen Sudan, Müslümanların girmesinden önce siyasi, kültürel veya dini açıdan tek bir varlık oluşturmuyordu; zira çeşitli etnik gruplar ve milletler ve farklı inançlardan oluşuyordu. Nubyalıların bulundukları Kuzeyde, Ortodoks Hristiyanlık bir din olarak yayılmıştı ve Nubya dili, farklı lehçeleriyle siyaset, kültür ve konuşma dilini oluşturunuyordu. Doğu'da ise, Beja kabileleri yaşıyordu; bu kabileler, (Nuh'un oğlu Hâm'a nispet edilen) koruyucu kabilelerdi ve kendilerine özgü bir dili, ayrı bir kültürü ve kuzeydekinden farklı bir inancı vardı. Nitekim güneye doğru yöneldiğimizde, kendine özgü özellikleri, dilleri ve putperest inançları ile Zenci kabilelerinin olduğunu görüyoruz. Batı'da da durum aynıydı. Müslümanların Sudan'a gelmesi, bu bölgenin kimliğinde büyük bir değişime yol açarak dini ve kültürel özelliklerini değiştirdi ve İslam, bölgedeki çoğu halk arasında baskın bir din haline geldi. Kur'an dili, onların arasında ortak bir payda haline geldi. Böylece aralarında dini, siyasi ve içtimai düzeyde bir birlik oluştu; zira 652 yılında Müslümanlar ve Nubyalılar arasında göç için Bakt anlaşmasının ardından Müslümanlar gruplar ve bireysel olarak Sudan'a göç etmeye başladılar, beraberlerinde İslam'ı ve Arapça dilini de taşıdılar, mera ve ticaret arayışında olan Müslümanlar ülkenin yerli halkıyla kaynaştılar ve bölgede belirgin bir iz bıraktılar; zira bölge halkı, Hristiyanlık veya putperestlikten İslam'a geçti ve böylece Müslümanlar sayesinde bozuk inançlardan tevhid inancına, acem dillerinden Arapçaya geçtiler." Bu da Hilafetin, herhangi bir ayrımcılık veya ayırım yapılmaksızın devletin tebaaları olarak onlara, onurlu bir yaşam, adalet ve istikrarı sağlamayı garanti eden siyasi bir sistem olduğunu ortaya koymaktadır.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Beraa Munasıra